

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 925 fg.; Udvalgets Betænkning i Tillæg B.)

Udenfor de i Betænkningen fremsatte Ændrings- og Underændringsforslag var intet Ændringsforslag stillet.

De stillede Ændrings- og Underændringsforslag, Lovforslagets Indhold samt Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3die Behandling fattes under Forhandling under Et.

**Ordføreren (Clausen):** Som det vil ses af Betænkningen, har Udvalgets Flertal ikke troet at kunne slutte sig til det af Regjeringen fremsatte Forslag. I sin Overveelse af denne Sag er Udvalget kommet til den Betragtning, at en mere omfattende Udstyknng af Hovedgaarden Faurholm vil være ønskelig og ogsaa har sin social-økonomiske Betydning. Det har jo i mange Aar været en almindelig Anskuelse, at det, at kunne frembringe en større selveiende Middelstand blandt Landboestanden, vilde være ligesom en af Statens Grundpiller. Der har her i Thinget til forskellige Tider været fremsat Forslag i denne Retning; navnlig naar der har været Tale om Salg af Præstegaardsjorder, har man bestandig ønsket dem udparcellerede for derigjennem at skabe en saadan selveiende Landbrugsmiddelstand. Det har ikke desto mindre viist sig, at skjøndt der har været et saadant gjennemgaaende og almindeligt Ønske tilstede, synes det, at man i Tidernes Løb efterhaanden er kommen noget bort derafra. Ganske vist er der foretaget endel Udstyknnger af Landeieendomme; men det har som oftest viist sig, at det var de almindelige Bøndergaarde, der have været Udstyknng undergivne, medens man til de større Gaarde atter og atter har samlet sammen. Der blev her ved første Behandling gjort opmærksom paa den Betydning, Fæsteloven har havt i den Henseende, og man ser ogsaa, at der til Bøndergaarde er kjøbt større eller mindre Parceller, saa at istedetfor at udspre den Lante, der saameget har gjort sig gjældende, nemlig Udstyknngs Fremme, er man kommen ind paa en Vej, hvor det snarere ser ud til, at man vil fremme Sammenlegning. Smidlertid tør det dog vistnok, da man nu staar overfor en Afhændelse af en saa betydelig Statsieendom som Faurholm, antages, at der her er Anledning til at gjøre et Skridt i den Retning, i hvilken det almindelige Ønske nu i en lang Arrække er gaaet. Jeg skal tillade mig at henpege paa, hvor stor en Betydning dette vilde have. Det er jo en bekendt Sag, at der hvert Aar reiser mange Landboere ikke alene til Amerika og Australien, men ogsaa til vort Naboland Sverig samt til de russiske Østersøprovindser, hvorved Landet jo ikke alene taber disse Folks Arbeidskraft, men ogsaa den betydelige Kapital, som de medtage. At det nu vilde være ønskelig,

om dette Overflud, som denne fyssiste Kraft og denne Kapitalmagt vilde kunne give, kunde komme Staten til Nytte, er vistnok Noget, som Enhver vil indrømme, og her er der jo nu et Tilfælde, hvor Staten kunde gjøre et lille Skridt i denne Retning. Som en anden Grund for en mere omfattende Udstyknng af Hovedgaarden Faurholm, skal jeg tillade mig at nævne den Betydning, som dette vilde have for den Kjøbstad, i hvis umiddelbare Nærhed Hovedgaarden Faurholm ligger. Jeg hørte nylig, at der var anmeldt et Andragende fra den paagjældende Kjøbstad, nemlig Hillerød, om denne Sag, hvilket Andragende hverken er mig eller Udvalget ubekendt, eftersom det har været fremsat i Udvalget, og jeg skal gjøre erede Medlemmer opmærksom paa, at Kjøbstaden Hillerød er særlig ueheldig stillet, idet dens Opland indtil 1½ Mil fra Kjøbstaden væsentligt er optaget dels af store Herregaarde, som enten tilhøre eller have tilhørt Staten, og dels af store Statsstove. En omfattende Udstyknng af en saa stor Eiendom som Faurholm, der muligens kunde fremfalde en velstaaende Bondeby, vilde derfor vistnok i Tidens Løb kunne have sin store Betydning for denne Kjøbstad, saa meget mere som — hvilket ogsaa er udtrykt i det Andragende, der er indleveret — den ny Bane til Frederiksfund har skaaet en væsentlig Del af Byens Opland bort og ført det andetsteds hen, ligesom der ogsaa indenfor Byens Opland ligger større Handelspladser med Handelsrettigheder, f. Ex. Fredensborg og flere. Dette er efter Udvalgets Flertals Mening vægtige Grunde til at gaa ind paa en mere omfattende Udstyknng af Hovedgaarden Faurholm. Den høitærede Finansminister har i Henhold til Loven af 1ste April 1871 gjort et saadant Forsøg, dog med Tilbageholdelse af en stor Hovedparcel, som fremdeles maa benævnes en Hovedgaard. Udvalgets Flertal har fremdeles troet, at en saadan større Hovedgaard hverken vilde svare til den Lante, som man nu har gjort gjældende gennem en længere Arrække, eller til de Larv, som man tror bør varetages ved saadanne Statseidendoms Salg. Der kunde jo ogsaa være Spørgsmaal om — ialtsad stiller det sig saaledes for mig — hvorvidt de Forsøg, som ere gjorte fra Regjeringens Side, ogsaa ere gjorte paa en saadan Maade, at man derefter tør bruge den Slutning, at man ikke vilde kunne faae en højere Værdi ud af Eiendommen ved en Udparcellering. Ved at se de Bilag, som ere fremlagte for Udvalget, er jeg kommen i Lante om, at der er Noget, som savnes i den Fremgangsmaade, der er brugt. Udstyknngen er nemlig gaaet saaledes for sig, at Eiendommen er aflat i 24 Parceller med npiagtig Angivelse af Areallet, men jeg ser ikke, at der er foregaaet nogenformhelt Bonitering af Sorten eller nogen Hartfornsansættelse.